ЩО ТАКЕ ЩАСТЯ?

Насір Ібн Сулайман аль-Омар

Що таке щастя?

Ця брошура простою та доступною мовою розкриває уявлення Ісламу про щастя, показує як мусульманин повинен сприймати оточуючий світ, щоб отримати винагороду Всевишнього в наступному житті та досягти істинного блага та умиротворення в цьому світі. Перевидання брошури «Що таке щастя?» є доволі корисним з огляду на те, що вона давно вже стала бібліографічною рідкістю.

ІМ’ЯМ АЛЛАГА (ГОСПОДА),
МИЛОСТИВОГО, МИЛОСЕРДНОГО

Від автора

Хвала Всевишньому Господу, Якого ми прославляємо, до Нього звертаємося по допомогу, просимо в Нього прощення, просимо Його позбавити нас зла нас самих та непристойності справ наших! Той, кого наставляє Всевишній Господь, не впаде в оману, а той, кого Він введе в оману, тому немає наставника! Свідчу, що немає божества, окрім Бога Єдиного, у Якого немає співтовариша; свідчу, що Мухаммад (хай благословить його Аллаг (Господь) та вітає) – раб Його та посланець Його.

«О ви, які увірували! Бійтесь Аллага (Господа) гідним Його страхом! І помирайте не інакше як ставши відданими Йому!» (сура «Родина Імрана», аят 102).

«О люди! Бійтесь Господа вашого, Який створив вас із однієї душі та створив із неї другу до пари; а з них ще й інших чоловіків та жінок і розселив їх. Тож бійтесь Аллага (Господа), ім’ям Якого ви звертаєтесь одне до одного, і дотримуйтесь родинних зв’язків. Воістину, Аллаг (Господь) наглядає за вами!» («Жінки», аят 1). **«О ви, які увірували! Бійтесь Аллага (Господа) та говоріть розсудливе слово. Тоді Аллаг (Господь) покращить ваші справи й простить ваші гріхи. А хто кориться Аллагу (Гос-**

поду) та Його Посланцю, той уже досягнув великого успіху!» (сура «Військові загони», аяти 70-71).

Шановний читачу, в основу цієї брошури покладено лекцію, яку я читав в університеті Ер-Ріяда. Я прошу Всевишнього Господа, щоб Він поклав цю працю на шальки наших добрих справ в День Воскресіння. Ми зустрічаємося разом на одному зі шляхів добра, на одній з доріг любові, на одній зі стежин щастя.

Шановний брате! Чи є щастя ілюзією чи це - реальність? Можливо, це запитання здивує тебе, однак існує щастя уявне і щастя справжнє.

Але який сенс піднімати цю тему і заглиблюватися у неї?

Розглянути це питання нас спонукають численні обставини, серед яких ми зазначаємо наступні:

1. Кожна людина на нашій планеті прагне щастя. Люди можуть відрізнятися своїми доктринами, належати до різних рас, мати різні смаки, принципи, цілі та наміри. Однак одна мета, схоже, є спільною абсолютно для всіх – пошуки щастя.

Віруючий і безбожник, праведник і нечестивець – кожен з них хоче бути щасливим. Якщо ти його запитаєш: «Навіщо ти це робиш? Для чого ти це робиш?», він відповість тобі: «Я хочу бути щасливим!» Так чи інакше, в тій чи іншій формі, прямо чи посередньо, але смисл відповіді буде саме таким.

2. Багато людей помиляються у виборі шляху до свого щастя. Всі люди хочуть бути щасливими, але багато хто обирає помилковий шлях до цього. Ба біль-

ше, лише одиниці з них йдуть шляхом істинного щастя.

3. Це головна обставина, яка варта вашої пильної уваги. Мова про те, що багато хто з мусульман, і першочергово ті з них, які закликають до Ісламу, зустрічаючи власників ілюзорного щастя, отримують так перешкоду на своєму шляху до Всевишнього та Благословенного Господа. Той, хто закликає до Всевишнього та Благословенного Господа, обов'язково стикається на своєму шляху з перешкодами, і це природно для шляху заклику, в результаті чого він відчуває потребу в тому, хто підтримає та зміцнить його на цій дорозі.

І ось, зустрічаючись з багатьма людьми, яких помилково вважають щасливими, він бачить, що вони перебувають нібито на вершині щастя.

Під впливом цього людина слабшає та губиться на своєму шляху до Всевишнього та Благословенного Господа. Тут вона говорить сама до себе, або сатана нашіптує їй: «Хіба ти не можеш бути такою ж, як вони? А чому б і тобі, подібно до них, не пожити в істинному щасті?» І людина слабшає на своєму шляху. Так багато щирих та праведних людей впали в оману й зійшли з істинного шляху ще до своєї смерті!

Як багато було тих, хто перебував в істинному щасті, а потім перескочив до уявного щастя! Вони не досягли щастя в цьому світі й ніколи не здобудуть його в світі іншому.

З огляду на це, брати, я вирішив написати вам про щастя, щоб гуртом послідовно, вдумливо та відкрито розібратися в сутності щастя: ілюзія це чи реальність?

Перш ніж перейти безпосередньо до розгляду цієї теми, мені хотілося б дати визначення щастю.

У філологів слово «щастя» означає протилежність лиху чи скрутному становищу: «щасливий» - означає «той, хто не бідує».

У педагогів та психологів є своє стисле та повне краси означення: щастя – це постійне відчуття задоволення, вдоволеності своїм буттям, відчуття своєї щедрості та радості. Почуття щастя приходить в результаті постійного відчуття власної благодійності, життєвого добробуту та вдалої долі.

Отже, три головні елементи визначають істинне щастя:

1. Власна благодійність.
2. Життєвий добробут (що вкрай важливо).
3. Вдала доля.

Доктор Насір Ібн Сулайман аль-Омар

ІЛЮЗІЇ ЩАСТЯ

Шановний брате! Мені хотілося б розглянути цю проблему більш ґрунтовно через незаперечність ключового значення та важливості цього у визначенні ходу всього нашого життя. Ба більше, ця проблема є вирішальною у визначенні наших хибних понять щодо щастя, з яких можна виділити наступні:

«Щастя – в грошах»

Часто, ставлячи собі питання про щастя, ми запитуємо себе: «Можливо, щастя полягає в накопиченні грошей, збагаченні, будівництві великих будинків та палаців? Чи це істинне щастя?»

Більшість людей уявляє собі це саме так. Ця людина щаслива, бо має вклади в банках. Інша щаслива, бо у неї стільки-то землі, у третьої є будинки. Хтось ще щасливий, бо має те і ось те… У багатьох це ілюзорне уявлення знаходить своє вираження в їхніх словах, інші ж зберігають це переконання в своїх серцях та діють згідно з цією помилковою думкою. Я стверджую наступне: «Щастя аж ніяк не в накопиченні грошей!» Один з поетів влучно сказав про це:

Я не бачу щастя в накопиченні,
Бо щасливий лише праведник!

Мій брате-мусульманине!

Ми разом з тобою розглянемо цю проблему, я маю на увазі тезу про те, що щастя не в грошах, через її

першочерговість серед усіх ілюзій, які плекають люди з приводу щастя. Висновок зі сказаного наступний - не кожен власник грошей є щасливою людиною.

Багато заможних і багатих людей у своєму житті постійно перебувають у важкому та скрутному становищі ще до відходу в інший світ. В чому ж тут причина? Річ у тім, що вони занадто перенапружуються, вирішуючи наступні проблеми:

1. Накопичення грошей.

2. Їхнє заощадження та отримання з них прибутку.

3. Неспокій та страх через те, що ці гроші можуть зникнути.

Адже скільки є людей, які володіють мільярдами, але вони перебувають в страху та тривозі! Така людина боїться за свої гроші, вона боїться політичних катаклізмів або того, що прийдуть крадії та викрадуть її гроші. Отже, вона живе в нещасті, страху, тривозі, стурбованості та неспокої. Її мучить безсоння, що перевірено на досвіді та беззаперечно, і ви можете бачити це на власні очі. І навіть більше, це багатство може стати причиною її загибелі та смерті!

Як багато заможних людей було викрадено або вбито через їхні торгівельні справи! Як же багато заможних людей було позбавлено радостей життя через їхнє багатство! Як вам відомо, багатій не може вільно гуляти, де хоче і як хоче, не може спокійно поїхати, куди йому заманеться, не може спокійно спати. І все це через власне багатство!

Як багато заможних людей з тих чи інших причини розорились, втративши все своє майно, і провели решту життя в злиднях та нещасті! Наведу вам деякі красномовні приклади.

Притча про Каруна

Притча про Каруна розказана в Священному Корані, де Всевишній та Благословенний Господь говорить: **«Ось [Карун], надівши прикраси, вийшов до свого народу»**, перебуваючи на вершині щастя. Хтось з людей навіть сказав: **«Воістину, він має великий наділ!»** (сура 28 «Розповідь», аят 79). Отже, ця людина вийшла в своїх прикрасах, в усій розкоші свого багатства, що за суттю своєю є лише ілюзією щастя. І яким же був результат його невіри в блага Господа? Всевишній та Благословенний Господь говорить: **«Ми звеліли землі поглинути його разом із житлом. У нього не було прихильників, які б могли допомогти йому замість Аллага (Господа), і він сам не міг допомогти собі!»** (сура 28 «Розповідь», аят 81). Ось вам щастя і ось яким був кінець!

Отже, слова Умайї Ібн Халафа та подібних йому в День Воскресіння **«Не допомогло мені багатство моє!»** (сура 69 «Невідворотне», аят 28) сказані недаремно. Тож зло те багатство, яке нічим не допомагає своєму власникові.

Історія Христини Онассіс

Це істинно вражаюча історія, яка підтверджує, що багатство, яким би великим воно не було, само собою не здатне принести щастя. Оскільки Сам Всевишній та Благословенний Господь наводить нам притчі на прикладах невіруючих, що цілком природно, тим паче якщо таким є божественний метод, застосований в Корані – то і ми наведемо вам приклад з нашого життя.

Більше п'ятнадцяти років тривали події цієї дивовижної історії, фінальний акт якої завершився буквально кілька років тому. Ось ця історія.

Дівчина-гречанка, на ім'я Христина Онассіс, була донькою відомого мільярдера Онассіса, який володів незліченими багатствами, островами та цілими флотиліями кораблів. Коли батько помер, а ще до цього померли мати та брат дівчини, вони разом з мачухою стали єдиними спадкоємницями цих величезних багатств.

Чи відомо тобі, шановний читачу, який спадок вона отримала? Після смерті батька Христина отримала у спадок п'ять мільярдів реалів. Дівчина стала власницею величезної морської флотилії, успадкувала цілі острови, стала хазяйкою авіакомпанії!

Так ось, шановний брате, жінка, яка стала власницею п'яти мільярдів реалів, палаців, кораблів та літаків, хіба не стала вона найщасливішою жінкою в світі за мірками багатьох людей?

Багато хто хотів би бути на місці цієї жінки! Тобі відомо, читачу, що якщо розділити це багатство порівну між сотнею людей, то кожна з них стала б багатієм, оскільки її частка склала б п'ятдесят мільйонів реалів! Адже це дуже великі гроші. Що ж можна подумати про жінку, якій належить все це багатство? Питання в тому, а чи щаслива ця жінка?

Пропоную на ваш розгляд хід подій цієї дивовижної історії, внаслідок чого вам стане зрозумілою відповідь на поставлене запитання.

Мати Христини померла, проживши трагічне життя, фінальним актом якого стало розлучення. Її брат загинув, розбившись на власному літаку під час виконання ризикованих фігур пілотажу.

Її батько конфліктував зі своєю новою дружиною Жаклін Кеннеді, вдовою вбитого американського президента Джона Кеннеді. Він одружився з нею за мільйони доларів виключно для того, щоб здобути славу, аби люди казали: «Це той, хто одружився з вдовою американського президента Джона Кеннеді». Але жив він з нею в атмосфері постійних скандалів.

Уявіть собі, в одному з пунктів шлюбного договору говорилося, що вона не буде спати з ним в ліжку, що він не повинен нею командувати і повинен витрачати на неї мільйони за її бажанням. Але, незважаючи на все це, вона розсварилася з Онассісом, а коли той помер, посварилася і з його донькою.

Ще за життя батька Христина вийшла заміж за американця, з яким прожила кілька місяців, після чого він розлучився з нею (чи вона розлучилася з ним).

Після смерті батька Христина вийшла заміж вдруге за грека, з яким також прожила кілька місяців, потім він розлучився з нею (чи вона розлучилася з ним).

Після цього вона тривалий час шукала своє щастя, і, зрештою, знаєте, хто став її новим чоловіком? Знаєте, за кого втретє вийшла заміж найбагатша жінка світу? Вона вийшла заміж за російського комуніста! Отакі дива! Вершина капіталізму зустрічається з вершиною комунізму! Коли люди спитали її, а особливо активно це робили репортери, як вона, уособлюючи собою капіталізм, вийшла заміж за комуніста, вона відповіла: «Я шукаю щастя!» Так, вона відповіла саме так: «Я шукаю щастя!»

Після весілля Христина зі своїм новим чоловіком вирушила до Росії, в його двокімнатну квартиру без прислуги. В Росії Христина стала домогосподаркою в своєму будинку, перепрошую, в своїх двох кімнатах. Репортери, які переслідували її всюди, прийшли до неї і спитали: «Як це розуміти?» Вона відповіла: «Я шукаю щастя».

Через рік подружнього життя вона розлучилася зі своїм російським чоловіком.

Після цього на одному з прийомів, влаштованих нею у Франції, журналісти спитали її: «Чи дійсно ви найбагатша жінка в світі?» Вона відповіла: «Так, я найбагатша, але найнещасніша жінка в світі!»

В останньому акті цієї істинно людської трагедії Христина вийшла заміж за француза.

Завважте, що всі її чотири чоловіки були з різних країн, і вона намагалась відшукати своє щастя в цих країнах. Отже, вона вийшла заміж за одного заможного французького промисловця і невдовзі народила доньку, після чого вона знову розлучилася зі своїм французьким чоловіком.

Решту життя Христина прожила у великій скруті, перебуваючи в горі та нещасті, а потім її знайшли мертвою в одному з бунгало в Аргентині, причому невідомо, померла вона власною смертю чи була вбита. Аргентинський лікар навіть наказав зробити патологоанатомічне дослідження, після чого вона була похована на одному з островів, що належали її батькові.

От і подивіться на цю жінку: чи допомогли їй її гроші? В цьому світі вони їй нічого не дали, а в іншому світі вона скаже, оскільки була невіруючою: **«Не допомогло мені багатство моє!»** (сура 69 «Невідворотне», аят 28)

Тому самих лише грошей недостатньо, і вони самі собою щастя не приносять і не дають його. Отже, проблема багатства та збагачення є найбільшою ілюзією в понятті щастя.

В наш час ви самі знаєте та бачите багатьох комерсантів, які живуть в стані постійної тривоги, ви помічаєте, як смуток охоплює того, хто розорився.

Наведу лише один приклад: один з комерсантів, якого я знаю особисто, володів мільйонами, але одного

дня розорився. Опинившись невдовзі в скрутному становищі та впавши в злидні, він вирушив шукати роботу. Свого часу він обіймав важливу посаду в одному з міністерств, а врешті-решт знайшов невеличку роботу на біржі праці. То яке ж щастя в грошах після цього?

«Щастя – в славі»

Чи означає це, що щастя полягає у славнозвісності та популярності, наприклад, у спорті чи мистецтві? Аж ніяк, заявляю я вам, оскільки слава – це біда, а не щастя, оскільки слава, непов'язана з праведністю перед Всевишнім та Всемогутнім Господом, не є справжньою. Тому, хто боїться Всевишнього та Всемогутнього Господа, не потрібна слава, оскільки слава, яка немає під собою надійної основи, швидко минає, а людина, яка була знаменитою, потрапляє зазвичай в скрутне становище.

Багато людей уявляє, що істинне щастя мають спортсмени та діячі мистецтва. Тому мені хотілося б сказати дещо про спортсменів.

Більшість спортсменів проводять свої дні та ночі в постійних тривогах та нервовому напруженні. Постійні переїзди з бази на базу та безперервні виїзди призводять до того, що спортсмен дуже мало часу буває зі своєю родиною. Заради спорту більшість з них змушені абияк ставитися до свого навчання і навіть кинути його через свою повну зайнятість спортом. До цього

треба додати нервове перенапруження на будь-яких змаганнях і важкі переживання після будь-якої невдачі. До того ж удари сиплються на них зусібіч. Ще вони побоюються, що люди відвернуться від них у разі зниження рівня їхніх спортивних надбань. Це все змушує їх жити в атмосфері постійних мук. І що після всього цього? Щойно вони йдуть зі спорту, люди забувають їх, що лише збільшує їхню тугу та переживання.

Отже, спортсмени не мають щастя, як це уявляє більшість.

А тепер поговоримо про діячів мистецтва. Тут я маю на увазі співаків та співачок, музикантів та акторів. Вони живуть найгіршим життям, яке тільки може уявити людина! Невдачі в сімейному житті, наркотики, занепад моралі, безсоромність та загибель доброчесності постійно переслідують їх. Це аж ніяк не власна вигадка, а взято з їхніх мемуарів, якими заповнені ранкові та вечірні газети. Як приклад можна розказати наступне.

Перший приклад: Анвар Ваджді – чоловік акторки-єврейки Лайли Мурад, яка в своїх спогадах сказала про чоловіка: «Мій чоловік був простим актором. Якось він сказав мені: «Я хочу мати мільйон фунтів, навіть якщо це коштуватиме мені важкої хвороби». Я спитала його: «А навіщо тобі гроші і яка від них тобі користь, якщо ти захворієш?» Він відповів: «Частину грошей я витрачу на лікування, а на решту житиму щасливим життям». Зрештою він заробив більше мільйона, але Господь послав йому важке випробування –

рак печінки. На лікування він витратив мільйон фунтів і навіть більше, але щастя не здобув. Він майже нічого не їв, оскільки більшість страв йому були протипоказані. Врешті-решт він помер від цієї хвороби, сповнений почуття глибокого жалю».

Другий приклад: Нійазі Мустафа був видатним режисером, але все своє життя прожив в горі та нещасті. Коли йому виповнилося сімдесят років, його знайшли вбитим у власному будинку. Було встановлено, що тієї ночі, коли він помер, ним була влаштована оргія, в якій брало участь більше десяти дівчат, а вранці його знайшли вбитим!

Подивіться на це життя: суцільний жах, пияцтво, віроломство… І ось людина померла, перебуваючи в такому трагічному становищі… Врятуй нас Господь від такого злого кінця!

Третій приклад: Абдель Халім Хафіз все життя прожив хворою та самотньою людиною, без дружини, без дітей, поки, зрештою, не помер від важкої хвороби, ледве перетнувши п’ятдесятирічну межу, перебуваючи в скрутному становищі.

Отже, щастя людини мистецтва – ніщо інше, як примарний блиск, що засліплює очі інших людей, яким навіюється ілюзія щастя діячів мистецтва, хоча, насправді, вони живуть в горі та нещасті.

«Щастя – в дипломах»

Так в чому ж щастя?

Можливо, воно полягає в отриманні дипломів, в тому, що людина отримує докторський ступінь?

З усією впевненістю я б сказав вам – ні! Зупинимося трохи на тому, що цілком ясно і очевидно це підтверджує.

Переповім нещодавній випадок, який навів журнал «Аль-Йамама». Самотня жінка-лікар говорить: «Заберіть всі мої дипломи та дайте мені чоловіка!»

Зверніть увагу на слова цієї жінки. Уявіть собі – жінка, доктор медичних наук, яка, на думку багатьох, «дуже щаслива», а каже такі слова. Як вона може бути нещасною? Жінка змогла стати доктором наук, та ще й в медицині, яку багато хто вважає вищою наукою, а медичні дипломи найбільш привілейованими. Однак така думка помилкова, хоча її підтримує багато людей, вважаючи, що доктор, та ще й медичних наук, перебуває на вершині щастя.

Читайте, що говорить ця жінка, яка сама написала про це. З-поміж всього іншого вона говорить: «Щоранку, прокинувшись о сьомій, я відчуваю таку самотність, що мені стає страшно, і я починаю плакати. Я сідаю на заднє сидіння автомобіля позаду водія та їду до своєї клініки, яка для мене – справжня могила та катівня».

Ви уявляєте, жінка, яка доклала стількох зусиль, щоб відкрити власну клініку, називає її «могилою» та

«катівнею». Далі вона говорить: «Коли я приїжджаю до свого місця поховання…» Завважте, вона не каже « в мій кабінет» або «до місця мого щастя», а каже «я приїжджаю до місця поховання…»

Далі вона мовить: «Я зустрічаю жінок з дітьми, які чекають на мене і так дивляться на мій білий халат, наче це розкішна шовкова накидка. Але це – на думку людей, а я вважаю його своїм траурним одягом. Зайшовши до клініки, я вішаю на шию фонендоскоп, наче це мотузка шибениці. Скоро на мою шию ляже й важкий тягар трьох десятиріч мого життя, і я впадаю в песимізм, думаючи про своє майбутнє».

Наостанок вона гірко вигукує: «Заберіть мої дипломи, халати й те, що дає відчуття фальшивого щастя (маються на увазі гроші), і дайте мені почути, як мене називають «Мама!». Вона написала наступні вірші:

«Я так прагнула, щоб мене називали лікарем.
І це сталося, але що я отримала?
Скажи тій, яка бачить в мені приклад,
Оплакуючи своє становище серед людей,
Що вся її втіха – в дитині,
Яку вона обіймає.
А хіба це купується?»

Підпис: *доктор С.А.Г., Ер-Ріяд*.

«Щастя – в посаді»

Можливо, істинним щастям володіють ті, хто обіймає високі посади, тобто воєначальники, міністри тощо?

Але і тут я кажу вам: «Ні, це не так». І знаєте чому?

Річ у тім, що відповідальність є предметом клопоту в цьому світі, і якщо носій цієї відповідальності не нестиме її належним чином, то перебуватиме в горі та каятті в День Воскресіння.

Людина, яка обіймає високу посаду та має владу, постійно перебуває в стані неспокою, побоюючись все це втратити. Вона зазнає мук, всіма силами прагнучи зберегти своє становище. Якщо ж людина втрачає свою посаду та поважний статус, а це неминуче стається рано чи пізно, то решту життя вона глибоко нещасна. Висока посада людини може стати причиною її загибелі, що також змушує жити в постійному страху та тривозі.

Достатньо згадати притчу про фараона та Хамана, яку зробив безсмертною Коран, розповівши про цих двох людей, які мали найвище становище в суспільстві.

Наведу кілька невеличких прикладів сьогодення. Шах Ірану був могутньою людиною, яка влаштувала святкування з приводу 2500-річної роковини заснування Перської держави. Він прагнув поширити свій вплив на всю Перську затоку, а після цього і на весь

арабський світ, щоб зустрітися з іудеями. І яким же був кінець цієї людини, яка була бундючна, наче павич? Він став біженцем! Він став вигнанцем! Він не міг знайти країну, яка б дала йому притулок! Навіть Америка, слухняною маріонеткою якої він був, і та не надала йому притулок. Так до самої смерті він і залишався неприкаяним вигнанцем у Єгипті, поки його не згубили нескінченні турботи та ракове захворювання. А щодо його дітей, родичів та придворних, то вони були розкидані по різних континентах.

Президент Філіппін також був дуже важливою персоною. І що ж сталося з цією поважною людиною? Поміркувавши над цією історією, я дійшов висновку, що вона вельми повчальна. Цьому лідеру ще за життя Господь дав сповна відчути гіркий смак лих та скорботи, не кажучи вже про те, що на нього чекає в наступному житті. Лише за день він перетворився на неприкаяного вигнанця, якого відцуралися його покровителі та друзі. Він вже не міг повернутися до країни, якою керував як заманеться. Навіть коли він помер, на його Батьківщині не знайшлося кількох метрів землі, щоб поховати його там. Істинно, Всевишній є Володарем всіх Царств!

А ось історія Бокасси. Як ви гадаєте, хто такий Бокасса? Це той, хто оголосив себе імператором. І ми досі пам'ятаємо його вигляд та його справи, які він робив в Центральній Африці. Коли він перебував з візитом у Франції, в його країні відбувся переворот, який позбавив його влади. Він лишався вигнанцем у

Франції, поки життя не стало для нього нестерпним. Під вигаданим ім'ям він повернувся на Батьківщину, де був арештований та засуджений.

Я не знаю, живий він нині чи його вбили, але відомо, що він страждав від кількох хвороб, та найбільш нестерпним був відчай та безвихідь в тій країні, в якій Бокасса оголосив себе імператором.

Це лише кілька побіжних прикладів, а скільки є людей, подібних до тих, кого ми згадали, скільки їх було в минулому та скільки ще буде в майбутньому. Такий непохитний та невідворотний закон Всевишнього Господа щодо таких людей. Отже, це також ілюзорне щастя, яке люди уявляють істинним.

На перший погляд багато людей видаються щасливими, але насправді вони переживають тяжкі біди та негаразди. Про це оповідає в своїй касиді покійний поет Хамад аль-Хаджі: «Зустрічаючись зі мною, люди завжди бачили усмішку на моєму обличчі, не знаючи, що в душі моїй. Я виглядаю задоволеним прилюдно, щоб їм закортіло бути на моєму місці…»

Далі він веде:

«О, якби вони знали, що я страждаю та нещасний, не любий мені білий світ, то віддалилися б від мене і навіть не поглянули б, а потім запекло лихословили б, наче я злочинець. О, якби відчули супутники нещастя моє…»

Такими є люди, які бажають смерті тому серед них, хто є великим страждальцем.

***

Найяскравішим та очевидним прикладом уявного щастя є життя, яким живе Європа, особливо скандинавські країни. Це найбагатші країни як на державному рівні, так і на рівні подушного доходу. Заразом в цих країнах найбільший рівень самогубств.

В Швеції, наприклад, найбільший дохід на душу населення, водночас в цій країні найбільша кількість самогубств!

В ісламських же країнах, більшість з яких належить до бідних, найнижчий в світі рівень самогубств.

Отже, ми бачимо на реальних прикладах, що істинне щастя не в грошах, не в популярності, не в дипломах, не у високих посадах і подібних мирських благах.

То в чому ж заховані джерела щастя?

Які якості людей, що здобули справжнє, істинне щастя?

Перш ніж відповісти на це запитання, розглянемо стисло перепони, які заважають здобути щастя.

ПЕРЕПОНИ, ЯКІ ЗАВАЖАЮТЬ ЩАСТЮ

Безперечно, існує багато перепон, які не дозволяють досягнути щастя та жити, насолоджуючись ним.

Пропоную твоїй увазі, мій брате-читачу, найважливіші з цих перепон.

1. Невіра. Всевишній Господь говорить: «…**а кого Він бажає збити зі шляху, тому здавлює та стискає груди, ніби той підіймається на небо!**» (сура «Худоба», аят 125).

Так влучно Коран описує негаразди та лихо.

2. Непослух, гріхи та злочини.

Тут немає потреби наводити якісь доводи, оскільки все це зрозуміло та очевидно. Наведу лише одне висловлювання невіруючих, щоб підкреслити важливість цієї проблеми.

Алексіс Каррель, французький хірург та патофізіолог, казав: «Людина досі не усвідомила величезного тягаря наслідків скоєних злочинів, бо загалом ці наслідки невиправні».

Сократ, який також був невіруючим, казав: «Злочинець завжди перебуває в більш скрутному становищі, ніж його жертва. А якщо злочинець не був покараний за скоєний ним злочин, то він найнещасніший з усіх людей».

Ось так кажуть ці двоє невіруючих, тоді як ми знаємо, що коли до Посланця Бога (хай благословить його Аллаг (Господь) і вітає) прийшов його сподвижник, який провинився, і сказав: «О Посланцю Господа, очисти мене», – повторивши це кілька разів, посланець Бога (хай благословить його Аллаг (Господь) і вітає) наклав на нього покарання (Про це розповів Муслім, 11/199).

3. Заздрість та ревнощі. Заздрість дуже небезпечна, і навіть Всевишній Господь наказує нам уника-

ти зла заздрісника. Всевишній сказав: «…**і від зла заздрісника, коли він заздрить**» (сура «Світанок», аят 5).

Всевишній Господь сказав: **«Невже вони заздрять людям через те, що Аллаг (Господь) дарував їм зі своєї ласки?»** (сура «Жінки», аят 54). Це сказано про невіруючих.

Звертаючись до свого народу та скеровуючи його, Посланець Бога (хай благословить його Аллаг (Господь) і вітає) сказав: *«Не заздріть один одному, не поривайте один з одним, не навидьте один одного, не ворогуйте один з одним та будьте братами, о раби Аллага (Господа)»* (Текст узгоджений).

Доцільно в такому разі навести приклади злих заздрощів у висловлюваннях деяких наших ворогів.

Віктор Буших каже: «Заздрість, ревнощі та ненависть – це три полюси єдиного цілого. Це злоякісні хвороби, отрута яких шкодить здоров'ю, позбавляє людину значної частини енергії та активності, необхідної для праці та творчості».

4. Ненависть та злоба. В сурі «Зібрання» Всевишній сказав: «**І не дай серцям нашим сповнитися ненавистю до тих, хто увірував [раніше]!**» (сура «Зібрання», аят 10).

Всевишній Господь описує в цьому аяті, як Віруючі звертаються до Нього з цією мольбою, оскільки злоба та неприязнь є однією з перепон на шляху здобуття щастя.

Описуючи віруючих в їхньому вічному житті в райських садах блаженства, Всевишній говорить: «**Ми очистимо їхні серця від ненависті…**» (сура «Загорожі», аят 43).

Ібрагім аль-Джамал говорить: «Людина, яка відчуває до когось ненависть, весь час буде витрачати на роздуми, як зганьбити його. Вона зводить наклеп на того, кого ненавидить, і завдає йому лиха, не зупиняючись ні перед чим».

5. Гнів. Безперечно, що гнів також є перепоною для щастя та радості, тому Всевишній Господь схвально відгукується про віруючих, кажучи: **«…а коли гніваються, то прощають»** (сура «Рада», аят 37).

Посланець Бога (хай благословить його Аллаг (Господь) і вітає) казав: *«Сильний не той, хто валить людей на землю, и сильний той, хто стримує себе в гніві»* (Текст узгоджений).

6. Несправедливість. Воістину, несправедливість згубна, і вона завжди має найгірші наслідки.

Зупинимось тут на двох прикладах, які яскраво ілюструють несправедливість та гіркоту утиску. Приклад тому Хамза аль-Басйуні та Салах Наср. Вони були відданими прихильниками свого вождя, Гамаля Абдель Насера, вже покійного. Ці люди були вкрай несправедливими до тих, хто закликав до Всевишнього Господа, і завдали їм таких страждань та мук, від яких здригнулися всі світи.

Але ж яким було їхня життя? Клянуся Господом, це було найгірше життя.

Хамза аль-Басйуні, наприклад, був настільки жорстоким тираном, що катуючи віруючих, які зверталися по допомогу до Господа, вигукував: «То де ж ваш Господь, щоб я закував його в залізо?!»

Щодо Салаха Насра, то він укладав фіктивні контракти з чужими дружинами, які були заміжні за іншими чоловіками, та одружувався з ними.

Та яким був кінець цих людей, які чинили такі безчинства?

Коли Хамза аль-Басйуні їхав в своїй машині в Александрію з Каїра, то потрапив в аварію, зіткнувшись з вантажівкою, навантажену залізом. Залізна балка прошила його наскрізь, і рятувальники змогли його витягти лише за допомогою автогену.

Саме так Господь послав йому загибель від заліза. Але ж саме ця людина казала, що закує Всевишнього Господа в залізо! Воістину, Господь вищий за все, що говорять ті, хто чинить несправедливість!

Щодо Салаха Насра, то його вразило більше десяти небезпечних хвороб. Він прожив кілька років в страшенних муках, проте лікарям так і не вдалося його вилікувати. Він сконав в'язнем у катівнях тих, кому служив вірою та правдою.

Воістину, Всевишній Господь дає відстрочку несправедливому доти, доки не схопить його, а щойно схопить, то він нікуди від Нього не подінеться.

7. Страх не перед Господом, Великий Він та Могутній.

Істинно, страх перед кимось, окрім Творця, Який Всемогутній, приносить лише горе та приниження. Саме тому Всевишній Господь сказав про синів ізраїлевих:

«**Саме таким і не слід було б входити туди, окрім як зі страхом**» (сура «Корова», аят 114).

Всевишній сказав також: **«Це лише шайтан (сатана) залякує вас своїми помічниками. Але не бійтесь їх, а бійтесь Мене, якщо є ви віруючими!»** (сура «Родина Імрана», аят 175). Як про це говориться в Корані, Ібрагім сказав своєму народові: «**Я не боюся тих, кого ви додаєте Йому рівними…**» (сура «Худоба», аят 80).

Отже, страх перед кимось, окрім Господа, теж є завадою щастю.

8. **Песимізм**. Як часто песимізм стає причиною негараздів та труднощів! І тому Пророк (хай благословить його Аллаг (Господь) і вітає) «захоплювався добрим передвістям та відкидав песимізм» (Цей хадіс навів Ахмад, розповіли аль-Бухарі, Муслім, Абу Дауд та ат-Тірмізі).

Доктор Азіз Фарід говорить: «Через своє песимістичне налаштування песиміст переживає цілу низку труднощів, які мають більш суттєвий вплив на його нерви, аніж самі біди та негаразди, які можуть з ним статися».

9. Підозра в недоброму. Всемогутній Господь говорить: **«О ви, які увірували! Уникайте більшості здогадок, адже, воістину, деякі здогадки є гріхом!»**

(сура «Кімнати», аят 12). Посланець Бога (мир йому і благословення Аллага (Господа)) говорить: *«Уникайте підозр, бо підозра – найбрехливіша з думок»* (Текст узгоджений).

10. Зарозумілість. Пихата людина живе в постійному бідуванні та одвічному горюванні, якщо вона зарозуміла, чванлива з людьми та утискає їхні права.

11. Сердечна прихильність не до Всевишнього Господа. Подібно тому, як закоханий сповнений сердечної любові до своєї коханої.

Небезпеку цього легко проілюструвати, якщо ми прочитаємо історію про Меджнуна та Лейлу, яка змальовує поневіряння цієї людини, що жила блуканнями наче бездомна. Так і не знайшовши притулку, він, зрештою, збожеволів та помер закоханим. Як багато таких, які померли закоханими, але їхні серця повнилися любов'ю не до Господа. І наскільки ж велика ця втрата в цьому світі та наступному!

12. Наркотики. Деякі люди уявляють, що щастя можна здобути, вживаючи наркотики або спиртні напої. Вони роблять це, прагнучи втекти від мирських турбот, бід та нещасть. Однак, цим вони уподібнюються тому, хто просить захисту у вогню від спеки, хто тікав від диму, а потрапив у полум'я.

Насправді, наркотики є перепоною для щастя, приносять з собою лихо, відчай, моральний розклад та загибель. До того ж вони згубні та руйнівні як для окремої людини, так і для суспільства та нації в цілому.

Найкращим підтвердженням цим словам є наша дійсність, і це мають враховувати розумні люди.

Отже, після того, як ми ознайомилися з видами перепон, які стають на заваді щастю, повернемося на шлях порятунку, звернемося до джерел щастя та способів отримання його благословенного затінку.

Які ж є джерела щастя та які якості притаманні щасливим людям?

ДЖЕРЕЛО ЩАСТЯ ТА ЯКОСТІ ЩАСЛИВИХ ЛЮДЕЙ

Той, хто хоче здобути щастя, але не дотримується належним чином передумов щастя і не вживає відповідних заходів, то на таку людину поширюються слова, сказані поетом:

Ти прагнеш до спасіння, але не йдеш його шляхом.
Істинно, корабель не пливе по суші.

Розглянемо разом джерела щастя та якості, притаманні щасливим людям. Можливо, Всевишній Господь допоможе нам дотримуватися всього цього, бо Він – Щедрий, Великодушний.

1. Віра в Господа та праведні справи.

Всевишній Господь говорить: **«Чоловікам і жінкам, які робили добро й були віруючими, Ми неодмінно даруємо прекрасне життя»** (сура «Бджоли», аят 97).

Це означає, що Господь дарує такій людині щасливе життя.

Оскільки всі ми хочемо жити щасливим життям, то ми повинні робити добрі справи в купі з вірою: **«…які увірували в Аллага (Господа) та в Останній День і творили добро — нема їм чого боятися, і не будуть засмучені вони!»** (сура «Трапеза», аят 69).

В хадісі Абу Яхьї Сухайба Ібн Сінана Посланець Бога (хай благословить його Аллаг (Господь) і вітає) сказав: *«Прекрасне становище віруючого, воно завжди до добра йому. В такому становищі не буває ніхто, окрім віруючого. Перебуваючи в радості, він складає подяку, і це – благо для нього. Перебуваючи в скруті, він стійко проживає це, що також – благо для нього»* (Про це розповів Муслім, 18/125).

В молитві та підкоренні Посланець Бога (хай благословить його Аллаг (Господь) і вітає) знаходив відпочинок та задоволення. Він казав: *«Вставай на молитву, о Біляле! Дай нам відпочити в молитві»* (Про це розповіли Ахмад та Абу Дауд).

Водночас ми знаємо багато людей, які кажуть: «Дай нам спочити від молитви, бо перебуваючи в горі та журбі, ми не маємо можливості звершувати молитви». Вони кажуть це, а Посланець Бога (хай благословить його Аллаг (Господь) і вітає) говорить: *«Я здобув радість в молитві»* (Про це розповіли Ахмад та ан-Насаї).

Звернемося до живого та реального прикладу, який показує, як віра впливає на її власників, даючи їм відчуття щастя в будь-якій ситуації. Ібн Таймійя зазнав тортур, його було кинуто до катівні, потім він був у

вигнанні, але не дивлячись на це, перебуваючи в дамаській фортеці на останньому етапі своїх страждань та джігада, він казав: «Вороги нічого не зможуть зробити зі мною. Мій рай та сад втіхи знаходяться в моїх грудях, і куди б я не пішов, вони зостануться разом зі мною. Моє ув'язнення – це для мене усамітнення, а моє вбивство – це для мене смерть шагіда (мученицька смерть). Моє вигнання з країни – це всього лише подорож».

Отже, ми бачимо, що шейх Ісламу цими безсмертними словами перекрив всі шляхи перед обличчям ворога. Його висловлювання – це палаючий смолоскип, який освітлює шлях віруючим. Така справа до снаги лише видатним людям, які мають високі прагнення.

2. Віра в передвизначення – як в добре, так і в погане.

Все в нашому житті від Господа, Всевишнього і Всемогутнього! То знай, брате-мусульманине, те, що спіткало тебе, ніколи б не оминуло тебе, а те, що оминуло тебе, ніколи б не спіткало тебе.

Це одна з найважливіших якостей щасливих людей, оскільки щасливим може стати тільки той, хто вірить в Бога. Частиною віри в Бога є віра в Його передвизначення, задоволення своєю долею, оскільки в цьому житті людині судилися різні лиха та негаразди. Той же, хто не вірує в передвизначення, неодмінно згине.

Наведемо приклад віри в передвизначення, а також вплив цього на щастя людини.

Урві Ібн аз-Зубайру треба було ампутувати ногу, оскільки на ній утворилась злоякісна пухлина. Люди сказали йому: «Необхідно напоїти тебе вином, а потім ми змогли б зробити ампутацію ноги безболісно». Це було необхідно зробити і тому, що після ампутації обрубок ноги треба було занурити в киплячу олію, щоб спинити кровотечу. І як же він відреагував на це?

Він відкинув цю пропозиція, сказавши: «Я не хочу, щоб моє серце припинило пам'ятати Господа». Люди спитали: «Що ж нам тоді робити?» Урва ібн аз-Зубайр відповів: «Я вам запропоную інший спосіб. Робіть що завгодно, коли я встану на молитву». В цей час його серце буде зв'язане з Господом, і він не відчує те, що з ним будуть робити. І дійсно, коли, вставши на молитву, він сказав «Аллагу Акбар» (Господь Найвеличніший), йому ампутували ногу вище коліна, і він навіть не ворухнувся. Тільки коли обрубок ноги занурили в кипляче масло, Урва Ібн аз-Зубайр впав на землю, втративши свідомість. Коли він вночі отямився, люди сказали йому: «Висловлюємо тобі співчуття з приводу твоєї ноги і висловлюємо тобі співчуття з приводу твого сина!» В цей час помер син Урви Ібн аз-Зубайра, і знаєте, що він сказав, будучи переповнений покірності та віри в передвизначене Всевишнім? Він вигукнув: «Хвала Господу! О Володарю, якщо Ти випробовував мене, проте і зцілив, а якщо Ти взяв у мене, проте дав і залишив за це винагороду».

Така істинна віра в передвизначення. Але де ж зараз такі праведники, покірні Господу та Його волі?

«Цього досягнуть тільки ті, які мають терпіння, досягнуть тільки ті, які наділені великим щастям!» (сура «Роз'яснені», аят 35).

3. Шаріатське знання.

Вчені, що вірують в Господа, пізнають Його, істинно щасливі.

Я пропоную твоїй увазі, шановний брате, доречну тут історію одного з вчених-аскетів, на ім'я Абуль Хасан аз-Захід. То що ж з ним трапилося?

Одним з намісників Єгипту був Ахмад Ібн Тулун, який вирізнявся неймовірною жорстокістю та несправедливістю. Про нього навіть казали, що згубив він 18 тисяч людей, припинивши давати їм їжу та воду, поки вони всі не померли. Але ж це один з найжорстокіших видів вбивства!

Отже, Абуль Хасан аз-Захід наважився вирушити до Ахмада Ібн Тулуна, тим самим втілюючи у життя настанову Посланця Бога (хай благословить його Аллаг (Господь) і вітає), який казав: *«Найкращий джігад – це слова істини, сказані жорстокому правителю»* (Про це розповіли Ахмад, ан-Насаї та Ібн Маджа).

Прийшовши до намісника, Абуль Хасан сказав йому: «Ти утискаєш своїх підданих!» – а потім закликав його боятися Всевишнього Господа. Почувши це, Ібн Тулун страшенно розгнівався і наказав не годувати лева, поки той не зголодніє, а потім нацькувати його на

Абуль Хасана. Як же це жахливо! Однак завдяки тому, що його душа була сповнена віри в Господа та впевненості, Абуль Хасан повівся дивовижним чином.

Коли на нього спустили лева, той почав грізно рикати, то підступаючи до своєї жертви, то відступаючи від неї. Попри це Абуль Хасан продовжував нерухомо сидіти на місці, не виявляючи жодного занепокоєння. Люди ж дивилися на це зі сльозами та страхом, переймаючись за богобоязного вченого. Адже перед ним стояв розлючений голодний лев! Воістину, це було нерівне протистояння!

Але що ж відбулося? Лев то підступав, то відступав, страшенно рикаючи, а потім заспокоївся. Схиливши голову, він підійшов до Абуль Хасана, обнюхав його, а потім відійшов, не завдавши йому шкоди.

Всі люди неймовірно здивувалися, а потім почали звеличувати Господа й віддавати Йому хвалу.

Але в цій історії є ще дещо більш дивовижне. Покликавши до себе Абуль Хасана, Ібн Тулун спитав його: «Скажи мені, про що ти думав, коли лев був поруч з тобою, але ти не звертав на нього жодної уваги?» Абуль Хасан відповів: «Я розмірковував про слину лева на той випадок, якщо він доторкнеться до мене. Чи його слина є чистою або ж вона нечиста?» Ібн Тулун спитав його: «Хіба ти не злякався лева?» Абуль Хасан відповів: «Ні, Господь позбавив мене цього».

Таке істинне щастя, яке дає віра та корисні знання. Саме в цьому полягає радість, яку прагнуть відчути всі люди.

Ось такою непохитною була позиція Абуль Хасана, яка нагадує нам позицію наближеного сподвижника Пророка (хай благословить його Аллаг (Господь) та вітає) Хубайба Ібн Аді, коли він потрапив в полон до язичників. Перш ніж вбити його, вони спитали: «У тебе є якесь бажання, перш ніж ти помреш?» Хубайб попросив їх почекати, поки він звершить молитву в два ракяти. Йому дозволили це зробити, і він помолився два ракяти. Хубайб був першим, хто ввів звичай звершувати намаз в два ракяти перед смертю. Після звершення намазу він вигукнув: «Клянуся Господом, якби я знав, що ви не подумаєте, що я боюся смерті, то я б продовжив молитву».

Коли язичники підняли його, щоб розіп'яти і четвертувати, то спитали: «Чи хотів би ти, аби Мухаммад був на твоєму місці, а ти був би серед своїх близьких?» Хубайб відповів: «Клянуся Господом, я не хочу, щоб Мухаммад (хай благословить його Аллаг (Господь) та вітає) навіть вколовся шпичаком, перебуваючи зі своїми рідними, і я тут, на цьому місці!»

Зверни увагу, мій брате, на силу переконаності та непохитність віруючих!

Потім він почав благати: «О Господи, скороти їхнє число та вбий їх поодинці, і нікого не залиш з них!» Потім він продекламував: «Коли мене вбивають мусульманином, то мене геть не хвилює, де і коли я помру в ім'я Господа. Я не проявлю покірності та страху перед ворогом, бо я повертаюся до Всевишнього Бога».

І все це в ім'я божественної сутності, якщо Господу завгодно, Він благословить пошматовані частини тіла.

Мужність та героїзм! Сила переконаності! Непохитність віри!

Переконаний мусульманин звершує молитву, впевнено відповідає своїм ворогам, впевнено звертається до Господа проти своїх ворогів та впевнено декламує такі рядки. Така сутність щастя для того, хто хоче його здобути!

4. Часте поминання Господа та читання Корану.

«…які увірували й знайшли спокій для своїх сердець у згадуванні Аллага (Господа)!» Хіба ж не в згадуванні Аллага (Господа) знаходять спокій серця?» (сура «Грім», аят 28).

Воістину, той, хто постійно згадує Всевишнього Господа, живе щасливо та зі спокійним серцем. Той же, хто відмовляється згадувати Бога, перебуває у жалю та біді.

«А біля того, хто відвертається від згадки про Милостивого, Ми поставимо шайтана (сатану), який стане його приятелем!» (сура «Прикраси», аят 36).

«А той, хто відвернеться від Мого нагадування, той матиме важке життя, а в День Воскресіння Ми піднімемо його сліпим!» (сура «Та Га» аят 124).

«Горе тим, чиї серця байдужі до згадування про Аллага (Господа)! Воістину, вони перебувають у явній омані!» (сура «Натовпи», аят 22).

5. Відкритість душі та її свобода від пороків.

В Священному Корані багато аятів присвячено відкритості душі. Вустами Муси (Мойсея) Всевишній Господь говорить: **«Господи! Розкрий серце моє…»** (сура «Та Га», аят 25).

Перераховуючи Свої блага Своєму посланцю Мухаммаду (хай благословить його Аллаг (Господь) і вітає), Всевишній сказав: **«Чи не розкрили Ми тобі серце твоє»** (сура «Розкриття», аят 1).

Всевишній сказав також: **«Кому Аллаг (Господь) бажає вказати прямий шлях, тому Він розкриває груди для ісламу»** (сура «Худоба», аят 125).

Всемогутній говорить: **«Хіба той, чиї груди Аллаг (Господь) розкрив для ісламу й хто тримається світла від Свого Господа…»** (сура «Натовпи», аят 22).

Відкритість душі та прагнення цього є джерелом щастя та якістю, притаманною щасливим людям.

6. Добре ставлення до людей та виявлення милості до них.

Це підтверджено та перевірено практикою. Ми бачимо, що ті, хто добре ставиться до людей і робить їм ласку, є одними з найщасливіших людей на землі та найбільше отримують схвалення.

7. **Дивитися на того, хто нижчий за вас у мирських справах, і на того, хто вищий за вас в справах Майбутнього життя.**

В настанові шляхетного Пророка (хай благословить його Аллаг (Господь) та вітає) говориться: *«Дивіться на того, хто нижчий за вас, і не дивіться на того, хто вищий за вас. Це для того, щоб ви не нехтували благом Аллага (Господа)»* (Про це розповів Муслім).

Це те, що стосується мирських справ. Бо якщо ти згадав того, хто нижчий за тебе, то пізнаєш милість Господа до тебе.

Щодо справ Майбутнього життя, то дивись на того, хто вищий за тебе, щоб знати, в чому твої недоліки та недогляди. Не дивись на те, як загинув загиблий, а дивись на те, яким чином врятувався врятований.

8. Обмеження надії, відсутність прив'язаності до цього світу й готовність до дня смерті.

Під словами «обмеження надії» мається на увазі надія на мирські блага, як-то: отримання багатства, тривале життя тощо.

Шейх Абдель Рахман ас-Сааді сказав стисло, але дуже ємко: «Життя коротке, тож не вкорочуй його ще більше журбою та клопотами».

Пропоную, брате мій, твоїй увазі розмову, яка мала місце серед людей, які відмовилися від мирського та приготувалися до дня смерті.

Серед групи праведників, що займалися поминанням, виникло питання про обмеженість надії. Одного з

них спитали: «Якого ступеня обмеженості досягла твоя надія?» Він відповів: «Моя надія обмежена настільки, що коли я підношу шматок їжі до роту, то не знаю, зможу я його з'їсти чи ні». Коли про це спитали іншого, то він відповів приблизно так само. Коли ж про ступінь обмеженості надії спитали третього, то він відповів: «Моя надія обмежена настільки, що якщо я видохну, то не знаю, зможу я вдихнути чи ні?»

Отже, брате мій, життя закоротке. Тому не вкорочуй та не ускладнюй його ще більше журбою та клопотами.

9. Переконаність в тому, що істинне щастя віруючого в Майбутньому житті, а не в цьому світі.

Всевишній сказав: **«Щодо тих, які будуть щасливі, то вони опиняться в раю. І вони будуть там довіку, доки існуватимуть небеса й земля, якщо Господь твій не побажає чогось іншого. Невичерпний цей дарунок!»** (сура «Гуд», аят 108).

Посланець Бога (хай благословить його Аллаг (Господь) та вітає) говорить: *«Цей світ – в'язниця для віруючого та Рай для невіруючого».*

Повідаємо тут дивовижну історію, яка трапилася з верховним суддею Єгипту Ібн Хаджаром аль-Аскалані. Якось коли він в усьому своєму розкішному вбранні проходжав вулицями, йому зустрівся убогий юдей. «Стривай!» - попросив той Ібн Хаджара. Коли Ібн Хаджар зупинився, юдей поставив йому наступне запитання: «Як ти поясниш висловлювання вашого Пророка: «*Цей світ – в'язниця для віруючого та Рай для*

невіруючого»? Ось ти бачиш мене жебраком, хоча я невіруючий, а ти купаєшся в достатку та розкоші, хоча ти віруючий?» Ібн Хаджар відповів: «З усіма твоїми бідами та негараздами ти живеш тут райським життям в порівнянні з тими муками, які чекають на тебе в іншому світі, якщо ти помреш невіруючим. Щодо мене з усіма цими розкошами, то якщо Господь помістить мене до Раю, будь-які мирські блага здаватимуться в'язницею в порівнянні з райським блаженством, яке я отримаю в райських Садах».

«Невже це так?» – спитав іудей. «Так!» – відповів Ібн Хаджар. Тоді іудей виголосив: «Свідчу, що немає божества, окрім Єдиного Бога, і Мухаммад – Посланець Бога» (Тобто іудей прийняв Іслам).

10. Дружба з найкращими людьми та спілкування з праведниками.

Ніхто не може заперечувати, що друзі-однолітки мають сильний вплив одне на одного. Це цілком очевидно, перевірено та підтверджено історичними фактами.

Саме тому Посланець Бога (хай благословить його Аллаг (Господь) і вітає) сказав: *«Праведний приятель та поганий приятель подібні, відповідно, тому, хто несе мускус, та тому, хто роздмухує ковальський міх»* (Текст узгоджений).

11. Ти повинен знати, що шкода, якої завдають люди, є благом для тебе і злом для них самих.

Ібрагім ат-Таймі сказав: «Буває, що якась людина утискає мене, а я милостивий та поблажливий до неї».

Розповідають, що через наклепи та обмови Ібн Таймійю кинули до в'язниці міста Александрії. Цього цькування він зазнав з боку деяких вчених та інших людей. Коли він вийшов з в'язниці, його спитали: «Чи не хочеш ти помститися тим, хто заподіяв тобі зло?» Ібн Таймійа відповів: «Я пробачив кожного, хто утискав мене, і змилостивився над ними». Зробивши це, він знав, що такий крок принесе йому щастя в цьому світі та в Наступному житті.

Аль-Фудайл Ібн Ійад розповідає, що якось він побачив поруч із собою ридаючого хорасанця. Він спитав його: «Чого ти плачеш?» Хорасанець відповів: «Я почав шукати свої динари, а потім зрозумів, що їх у мене вкрали. Тоді я розплакався». Аль-Фудайл спитав його: «Невже ти плачеш через динари?» Він відповів: «Анітрохи! Я засмутився тому, що знаю про майбутню зустріч з Господом, перед Яким постанемо я і той крадій. Мені стало його шкода, і тому я розплакався».

Один з наших праведних предків переказує, що коли якась людина обмовила його, то він вирушив на пошуки гідного подарунка для неї, а потім подарував його наклепнику. Коли той спитав про причину такого подарунка, то праведник відповів: «Посланець Бога (хай благословить його Аллаг (Господь) та вітає) сказав: *«Якщо хтось зробив для вас добру справу, винагородіть його за це»*. Коли ж ти обдарував мене своїми добрими справами, то рівноцінної винагороди у мене для тебе не було, окрім мирського». Подумати лише! Славетний Господь!

12. Добре слово та необхідність відповідати на зло добром.

Всевишній Господь сказав: **«Не рівні між собою добро та зло. Відштовхни зло чимось добрим, і тоді той, із ким ти ворогував, стане для тебе наче близький друг»** (сура «Роз'яснені», аят 34).

Замислись же, брате мій, над цією великою божественною настановою!

Описуючи своїх віруючих рабів, Всевишній Господь сказав: **«[Ті], які не беруть участі в брехливих розмовах, а коли проходять повз марне, проходять гідно!»** (сура «Розрізнення», аят 72).

13. Звернення до Всевишнього Господа, Великий Він та Могутній, і часті мольби до Нього.

Такою була настанова Посланця Бога (хай благословить його Аллаг (Господь) та вітає). Він казав: *«О Аллаг (Господь)! Покращуй для мене мою релігію, в якій є схоронність моєї справи. Покращуй для мене і моє мирське життя, в якому я підтримую своє існування. Покращуй для мене і моє Майбутнє життя, в якому є моє повернення. Зроби життя для мене примноженням всіх благ. Зроби смерть для мене відпочинком від усіх лих»* (Про це розповів Муслім, 17/40).

Пророк (хай благословить його Аллаг (Господь) та вітає) казав також: *«О Аллаг (Господь)! Прошу ласки твоєї. Не залишай мене наодинці з самим собою ні на мить. Покращуй всі мої справи. Немає божества, окрім Тебе!»*

В достовірному хадісі написано, що він казав також: *«О Аллаг (Господь)! Вбережи мене від горя та журби, від боягузтва та скнарості, від тягаря боргу та насилля людей».*

І насамкінець я закликаю тебе, шановний читачу, приєднатися до лав щасливих людей, які насолоджуються істинним, а не уявним щастям, щоб ти здобув приємне та спокійне життя, в якому не буде місця прикростям та смутку. В такий спосіб буде досягнуто втілення в життя віри в Бога та праведності у твоїх справах. Істинно говорить Господь, Великий Він та Могутній: **«Чоловікам і жінкам, які робили добро й були віруючими, Ми неодмінно даруємо прекрасне життя. І Ми неодмінно винагородимо їх за те найкраще, що вони робили!»** (сура «Бджоли», аят 97).

І останній з наших закликів:

Хвала Аллагу, Господу світів!

Милість та благословення Господа нашому Пророку Мухаммаду (хай благословить його Аллаг (Господь) та вітає), всьому його роду та всім його сподвижникам!

Зміст

Від автора 3

ІЛЮЗІЇ ЩАСТЯ

«Щастя в грошах» 7

Притча про Каруна 9

Історія Христини Онассіс 10

«Щастя – в славі» 14

«Щастя – в дипломах» 17

«Щастя – в посаді» 19

ПЕРЕПОНИ,
ЯКІ ЗАВАЖАЮТЬ ЩАСТЮ 22

ДЖЕРЕЛО ЩАСТЯ
ТА ЯКОСТІ ЩАСЛИВИХ ЛЮДЕЙ 29